

Φανταστείτε ότι ο φίλος σας έχει εξοντώσει 15 χιλιάδες παιδιά (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό Σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε από το [αφοα](#) στις 13/05/24.

Περιεχόμενο

Φανταστείτε ότι ο φίλος σας έχει εξοντώσει 15 χιλιάδες παιδιά

Του Δρος Χρίστου Χατζηγιάννου

Συχνά στη φιλοσοφία επινοούμε νοητικά πειράματα μέσω των οποίων δοκιμάζουμε διάφορες ηθικές θεωρίες. Τα πειράματα εξετάζουν τα όρια και τις δυνατότητές τόσο των θεωριών καθ' αυτών, όσο και των ανθρώπων που τις υιοθετούν. Συνήθως πρόκειται για ηθικά σενάρια που έχουμε επινοήσει με τη φαντασία. Κάποτε αυτά τα διλήμματα είναι ακραία και απίθανα, συχνά όμως είναι ακραία μεν, πιθανά δε.

Ένα νοητικό πείραμα που συχνά εμφανίζεται σε διάφορες εκδοχές, είναι το γνωστό πείραμα με το τρένο: «Φανταστείτε ότι έχετε τον έλεγχο ενός σιδηροδρομικού διακόπτη που καθορίζει σε ποιες ράγες θα κινηθεί ένα τραίνο το οποίο κινείται χωρίς φρένα. Η μία ράγα οδηγεί σε μια ομάδα 5 ανθρώπων που είναι αλυσοδεμένοι πάνω στη ράγα, και η άλλη ράγα σε μόνον έναν αλυσοδεμένο άνθρωπο. Εάν δεν κάνετε τίποτα, το τραίνο θα οδηγηθεί και θα σκοτώσει τους 5 ανθρώπους. Εάν όμως γυρίσετε το διακόπτη, το τραίνο θα οδηγηθεί και θα σκοτώσει τον έναν άνθρωπο. Τι κάνετε;»

Αυτό που συμβαίνει σήμερα στη Γάζα μοιάζει σαν ένα νοητικό πείραμα που πήρε σάρκα και οστά. Αναφέρομαι στις δολοφονίες χιλιάδων παιδιών από τον ισραηλινό στρατό. Είναι τόσο ακραίο που θα μπορούσε η ίδια η πραγματικότητα να ιδωθεί ως το προϊόν μιας φαντασίας που θέλησε να τεστάρει την ηθική μας. Ας φανταστούμε λοιπόν ότι η πραγματικότητα ήταν φανταστική, και ας τη δούμε ως νοητικό πείραμα: «Φανταστείτε ότι έχετε συνάψει συνεργασία με ένα γειτονικό κράτος εις βάρος άλλου γειτονικού κράτους που είναι ο κοινός εχθρός σας, με τη λογική ότι 'ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου'. Φανταστείτε ότι το φιλικό κράτος διεξάγει έναν πόλεμο και μέσα σε έξι μήνες εξοντώνει δεκάδες χιλιάδες παιδιά. Έχετε την ευκαιρία να καταδικάσετε το φιλικό σας κράτος, και να διαχωρίσετε τη θέση σας, με αποτέλεσμα να ψυχρανθούν οι σχέσεις. Τι κάνετε;»

Η απάντηση βέβαια έχει δοθεί στην πραγματικότητα, κάτι που καθιστά το νοητικό πείραμα άχρηστο. Η πλειοψηφία της ελληνοκυπριακής κοινωνίας δεν διαχωρίζει τη θέση της, στηρίζει το φιλικό κράτος ενώ αυτό δολοφονεί χιλιάδες παιδιά. Δεν θα αναλύσουμε την ηθική θεωρία με βάση την οποία δικαιολογείται αυτή η επιλογή, πάντως είναι κάποιου είδους συνειδητοποιημένης κυνικής-ωφελμιστικής στάση. Γνωρίζουμε λοιπόν υπό ποιες προϋποθέσεις και υπό ποιες συνθήκες η ελληνοκυπριακή κοινωνία είναι σε θέση να ανεχτεί τέτοιο πελώριο έγκλημα. Η στήριξη στο σύμμαχο κράτος και στα ειδεχθή εγκλήματά του, δικαιολογείται στη βάση του εθνικού συμφέροντος και ειδικά στην ανάγκη να προφυλαχτεί η αρχή: «ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου». Ο αρχικός εχθρός βέβαια είναι η Τουρκία, και ο εχθρός του εχθρού μου είναι το Ισραήλ.

Πολλά νέα ηθικά ερωτήματα γεννιούνται, ωστόσο θα εστιάσω σε ένα. Εάν η ελληνοκυπριακή κοινωνία έχει την ευκαιρία να καταδικάσει δολοφονίες 15 χιλιάδων παιδιών και δεν το κάνει επειδή ο θύτης είναι ο εχθρός του εχθρού μου, τότε τι είναι ικανή να κάνει η ίδια στον δικό της εχθρό; Η δική μου άποψη είναι ότι εμμέσως βγαίνουν κάποια συμπεράσματα. Όταν δεν καταδικάζει και ανέχεται κάτι τόσο ειδικό, όταν είναι αρκετά εύκολο να το καταδικάζει έστω στη βάση αρχών, επειδή θέλει να στηρίξει τον εχθρό του εχθρού του, θεωρώ ότι αυτή η κοινωνία είναι και ικανή να διαπράξει τα ίδια εγκλήματα ευθέως στον δικό της εχθρό. Εάν δεν έχει ηθικούς φραγμούς όταν τα διαπράττει άλλος, πού θα βρει τις άμυνες για να αποτρέψει μέλη της δικής της κοινωνίας από το να τα διαπράξουν;

Θα μπορούσε κανείς διαμαρτυρούμενος να πει: όχι δεν είναι ικανή η δική μας κοινωνία να κάνει αυτά που ανέχεται να κάνουν οι φίλοι της, διότι έχει άλλες ηθικές απαιτήσεις από τον εαυτό της και άλλες απαιτήσεις από τρίτους. Αυτό θα ήταν μια περίεργη θέση όμως, αφού συνήθως οι άνθρωποι χαμηλώνουν τον ηθικό πήχη όταν πρόκειται να δικαιολογήσουν δικές τους κακές συμπεριφορές, και τον ανεβάζουν για τους άλλους.

Εν κατακλείδι: με το ίδιο ακριβώς σκεπτικό που η πλειοψηφία της ελληνοκυπριακής κοινωνίας ανέχεται τις δολοφονίες 15 χιλιάδων παιδιών ως «αναγκαίο κακό» και δεν εξεγείρεται, έτσι θα δικαιολογούσε κάτι αντίστοιχο εκ μέρους της ελληνοκυπριακής κοινωνίας προς τον δικό της εχθρό. Στο κάτω-κάτω, όποιος διαφωνεί και νιώθει ότι αδικείται από αυτό το συμπέρασμα, ας διαχωρίσει τη θέση του και ας βγει να μας εξηγήσει πώς και γιατί δεν θα το έκανε αυτός, και γιατί δεν έχει εξεγερθεί κατά του φίλου του όταν αυτός διαπράττει τέτοιο ειδικό έγκλημα.

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Παλαιστίνη](#), [Δεκαετία 2020-2029](#), [2024](#), [αφοα](#), [Κοινότητα Αγώνα \(Ομάδα\)](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

<https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:afoa:palestine7>

Last update: **2025/07/15 13:46**

